27 (409)
2004 йил 7 июль
Чоршанба
O'ZBEKISTON OQSOQOLLAR KENGASHI "MAHALLA"

ҲАР КИМ САВОБ ИШ ҚИЛСИН, ҲАР КУН САВОБ ИШ ҚИЛСИН!

Mahalla

Газета 1996 йил январь ойидан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармасининг нашри

Чоршанба кунлари чиқади

саҳифада

2 ▶ Сайловда сайловчи ҳуқуқини кафотлатлаш — жуда муҳим масала

3 ▶ Оилада қиз дунёга келди...
▶ Фириб турларидан қўйилган тузоқ

4 ▶ Шоир Чустийни ёд этиб...
▶ Уят билан удумни фарқлолмаган ҳофиз

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВ 6 июл куни Оқсаройда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Ижроия қўмитаси раиси Владимир РУШАЙЛОни қабул қилди.

МДҲни ривожлантириш йўлида муайян муаммолар вужудга келгани сир эмас. Аъзо мамлакатларда эса Ҳамдўстликдаги вазиятни тубдан ўзгартиришга иштиёқ катта. Мамлакатимиз раҳбари бундай ўзгаришларни амалга оширишда кўпчиликнинг фикрига, биринчи навбатда Россия томонининг нуқтаи назарига таяниш мақсадга мувофиқ бўлишини таъкидлади.

В.Рушайло Ҳамдўстлик мамлакатлари бўйлаб сафарга чиққан. Ижрочи котиб лавозими унинг зиммасига МДҲ мамлакатларидаги вазият ва қарашларни ўрганиб, зарур режа ва тавсияларни ишлаб чиқиш вазифасини юклайди. Меҳмон Ҳамдўстликни ривожлантиришда Ўзбекистон илгари сурган ташаббусларни ҳаётга татбиқ этиш муҳим аҳамиятга эга эканлигини қайд этди. Ҳозир МДҲ доирасидаги муносабатларда эркин савдо зонаси барпо этиш, аъзо мамлакатлар ўртасида савдо-иқтисодий муносабатларни ривожлантириш масалалари янада долзарблашмокда. Ҳамдўстлик доирасида ташкил этилган тузилмалар фаолиятининг самарадорлигини ошириш ҳамда тинчлик ва барқарорликка таҳдид солувчи омилларга қарши ҳамкорликда курашни кучайтиришга оид масалалар ҳам шулар сирасига киради.

Оқсаройдаги учрашувда МДҲ мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар ва кўп томонлама ҳамкорликнинг бугунги аҳволи ва истиқболи юзасидан фикр алмашилар экан, ана шу масалалар атрофлича муҳокама қилинди. Ҳамдўстликнинг сентябрга мўлжалланган Остона саммитига тайёргарлик борасида фикр мулоҳазалар билдирилди.

ЎзА

Меҳр қолур...

ҲАР ҚАДАМДА САВОБ БОР

аммо... ҳар қадамда гуноҳ ҳам бор

Ҳаётда қилган савобларимиз бу дунё олдидаги инсоний бурчимиз эканлигини билган ҳолда, билиб-билмай қилган гуноҳларимизни Аллоҳдан кечиришини сўраб илтижо қилишимиз ҳам рост. Зотан, кундалик ҳаётимизда тирикчилик ғамида, рўзғор ташвишида ўзимизни ўтга ҳам, чўққа ҳам уриб нима савобу, нима гуноҳ эканлигини гоҳ сезиб, гоҳ сезмай яшаётирмиз.

Юз ёшни қоралаб яшаган Олтиной энам бўларди. Уйга келган меҳмонларга ўрнимдан туриб салом берсам, улар кетгач "Салом бериб савоб иш қилдинг, болам", — дерди.

Саломнинг ҳам савоб эканлигига мен бола кўпам ишонавермасдим. Йиллар ўтиб шу нарсага амин бўлдимки, нафақат салом, балки бир инсонга яхши сўз айтиш ҳам савоб экан. Чунки дунёда инсон кўнглини кўтаришдан ҳам улуғ иш йўқ.

Ўрта Чирчиқ туманида "Эгамберди карвон" фермер хўжалиги бор. Унга Маҳмуд ака Эгамбердиев бошчилик қилади. Деҳқончиликдаги муваффақиятларини бир четга суриб, шу кишининг инсоний фазилатлари ҳақида бир-икки оғиз сўз айтай.

У туман ҳокимлигига шундай таклиф билан чиқди: "Туманда яшаётган ногирон болалар ичидан энг истеъдодлиларини йиғиб беринглар, бир пиёла чой бериб, совға-салом топширай". Сўлим, баҳаво жойда ўтказилган ушбу тадбирга 50 нафарга яқин ногирон болалар келишди. Улар ичида рассомлар, ҳунармандлар, адабиёт ва санъатга қизиқувчилар бор бўлиб, кўпчилиги турли кўрик-танловлар ғолиби экан. Дастурхон мўл бўлди, совға-салом катта бўлди. Маҳмуд ака шу ишни савоб учун қилди, шундай тадбир ўтказдим, деб бировга айтгани ҳам йўқ, қойиллатдим, деб миннат ҳам қилмади.

Ёки шу тумандаги "Усмон" фермер хўжалиги раҳбари Эрмат ака Усмонов савобни бошқачароқ тушунади. У хўжалик ишларига кўпроқ кам таъминланган оила аъзоларини жалб этади. Улар ишни бир ҳисса бажарсалар, ҳақни икки ҳисса қилиб тўлайди. Уйларига далада етиштирилган картошка, пиёз, сабзи ва карамдан қишликларини ғамлаб ҳам беради. Бу иш фақат савоб учун қилинади, бошқа мақсад йўқ. Эрмат аканинг ўзи ҳам 70 ёшга бориб қолди, бундоқ айтганда ўтириб ёшлардан савоб кутиб яшайдиган ёшда. Лекин қариганда ҳам савоб улашиб юрибди.

Оҳангарон туманининг тоғ олди қишлоқларининг бирида Самиғжон ака деган одам бор. У қишлоқда ким тўй қилса, тўёнага битта қўчқор етаклаб бораверади. Тўй эгаси қариндошми, қариндош эмасми фарқи йўқ. Савоб керак менга, дейди Самиғжон ака бунинг сабабини сўраганларга. Биз кўпинча бундай воқеаларга дуч келсак саховат ҳақида кўпроқ гапирамиз. Аслида эса ҳар бир инсон бандасига яхшилик қилар экан, аввало бу ишни савоб учун деб бошлайди. Юрган йўлимизда, сўзлаётган тилимизда савоб бизнинг бир имдотимизни кутиб тургандек бўлади.

Бир маҳаллада бўлган йиғилишда оқсоқол сўзини тугатиб:

— Халойиқ, Мўмин ака оғир касал бўлиб ётиб қолибди, бир-бир кириб кўриб чиқинглар, савоб бўлади, — деб айтар экан ўзи ҳам бу улуғ хислатнинг ёруғлик нурларига чўлғангандек бўлди, гўё. Чунки у ўзининг даъвати билан бир беморнинг кўнглига кўтаринкилик олиб кирса, кириб кўрганлар дилида эса меҳр уйғотди.

Савоблар... Савобларни ҳар қадамда учратасиз, ҳар қадамда дуч келасиз. Шунингдек, минг афсуски гуноҳларга ҳам...

Яқинда зиёли дўстларим даврасида баҳслашиб ўтирганимизда ўз-ўзидан бир савол кўтарилди, яъни "бугунги куннинг энг оғир гуноҳи нима?" Қарангки, ҳаммамиз гўё гаплашиб олгандек бир фикр билдирдик: "Бугунги куннинг энг оғир гуноҳи юртга хиёнат қилиш, унга қўл кўтаришдир". Нима учун шундай фикр туғилди? Қаерга борманг, қайси даврага кирманг одамлар аввало тинчликдан гапиради, тинч бўлайлик, дейди, сўнг ўз юртида ўзгаларнинг ноғорасига ўйнаб, бузғунчилик қилиб юрганларга тавқи-лаънат гуноҳини осиб қўйганларини кўрасиз.

Яқинда бўлиб ўтган портлашлардан мурдаси келган, бузғунчиларнинг югурдагига айланган бир йигитнинг кўмиш маросимига 3-4 нафар қариндош-уруғидан бошқа ҳеч ким келмаганини кўрган одам, беихтиёр, "Ё Худо, шундай кунларингдан ўзинг асра", деб юборди. Ўғил ташлаб кетган гуноҳни ота қандай кўтариб юради, она қандай қаддини тутади, бу энди фақат Яратганга аён.

Шунингдек, юрт бойлигини турли қинғир йўллар билан ташқарига ташиётганлар ҳақида эшитсам, болачақаси оч қолиб, топган-тутганини ҳаром йўлларга сарфлаётган одам кўз олдимга келади. Бундайлар Аллоҳнинг олдида ҳам, бандасининг олдида ҳам гуноҳга қўл ураётганликларини наҳотки тушунмасалар?! деб куюнаман. Наҳотки, қинғир йўлни тутган одам бойлик орттириб бола-чақамни боқаман, деб гуноҳ кўчасидан бораётганлигини, иймонларини ютиб яшаётганларини билмай яшайдилар, деб ҳайрон қоламан.

Савобнинг ҳам, гуноҳнинг ҳам катта-кичиги бўлмайди. У ўз номи билан савоб, ўз номи билан гуноҳ. Фақат бу икки қарама-қарши туйғуни фарқлай билиш, оқни қорадан, қорани оқдан ажрата олиш ҳар биримизнинг виждонимизга боғлиқ.

Юрт қаддини тутиб бормоқда. Ҳар қадамда амалга оширилаётган савоб ишлар яхшилар сафини кўпайтириб, элнинг номини улуғламоқда. Гуноҳлар эса турли тўсиқлар, ғовлар тутмоқда. Хайриятки, бу дунёда савобнинг тоши гуноҳнинг тошидан оғирроқ. Зотан, савоб билан яшаётганлар ҳар қадамда бу юрт одамларининг маънавий қиёфасини белгилиб бермоқда. Гуноҳлар-чи?! Шундай пайтда Олтиной энамнинг бир дуосини қайта-қайта такрорлайман: "Ҳар бандасига Аллоҳнинг ўзи инсоф берсин". Илойим шундай бўлсин!

Ҳамид НОРҚУЛОВ

Юртимиз спорти довруғи

Шахмат

ЎЗБЕК ШАХМАТЧИСИ — ФИНАЛДА!

Ливия пойтахти Триполи шаҳрида давом этаётган шахмат бўйича жаҳон чемпионатида иштирок этган юз йигирма саккиз шахматчи орасидан сараланган икки нафари финалда ўйнайдиган бўлди. Халқаро гроссмейстеримиз Рустам Қосимжонов юртимиз шахмати тарихида илк маротаба жаҳон чемпионатининг финалида иштирок этади.

Ўзбекистонлик шахмат устаси нуфузли турнирнинг саралаш беллашувлари ва чорак финалида беш тажрибали шахматчи устидан ғалаба қозонган эди. Айниқса, жаҳон чемпионлигига даъвогар халқаро гроссмейстерлар - амалдаги Европа чемпиони Василий Иванчук (Украина) ҳамда россиялик Александр Гришукни мағлубиятга учратган Рустам мухлису мутахассисларнинг таҳсинига сазовор бўлди.

Ниҳоят, ўзбекистонлик шахматчилар орасида биринчи бўлиб ярим финалга чиққан Рустам Қосимжонов ушбу босқичда жаҳон чемпионатининг энг кучли шахматчиси Веселин Топаловга (Болгария) қарши дона сурди.

Мусобақа давомида Рустам ишончли ўйин кўрсатаётган бўлса да, аксарият мутахассислар финалга чиқиш учун энг кўп рейтинг очкога эга В.Топаловнинг имкониятини юқори баҳолашган эди. Лекин ҳамюртимиз энг кучли шахматчи билан ҳам тенгма-тенг ўйнаш мумкинлигини исботлади.

Жаҳон чемпионати қоидасига кўра, ярим финалга чиққан Рустам Қосимжонов В.Топаловга қарши, Майкл Адамс (Англия) озарбайжонлик Теймур Ражабов билан ўзаро тўртта партия ўйин ўтказди. М.Адамс рақибини дастлабки партияда енгиб, қолган учтасида дуранг ўйнади ва биринчи бўлиб финалга йўлланма олди.

Халқаро гроссмейстеримиз Р.Қосимжонов ва В.Топалов ўртасидаги баҳс анча кескин ва муросасиз кечди. Шахматчилар асосий тўртта партияда дуранг ўйнади — 2:2. Ғолиб тай-брейкда аниқланадиган бўлди.

Шу пайтда ҳам кўпчилик В.Топаловнинг финалга чиқишига умид билдираётган эди. Чунки болгариялик шахматчи бешта босқичда ўнта ўйин ўтказиб, шулардан тўққизтасини ўз фойдасига ҳал қилган, битта ўйинда рақиби билан дуранг ўйнаганди.

(Давоми 2-саҳифада)

100 ЁШЛИ, 103 ТА ЭВАРАЛИ ОНАХОН

Тошкент вилоятининг Янгийўл туманидаги Навбаҳор қишлоғи аҳли Шарофат она Қулмонова ҳақида гап кетганда, "У кишининг табаррук ёшларига етиш бизга ҳам насиб этсин", дея ният қилишади. Қишлоқдошлари эҳтиромига сазовор бўлган онахон 100 ёшдан ошсада, ҳали меҳнатсеварлиги ва қувноқлиги билан набираларини зерикитирмайдилар. Онахоннинг 70 нафар неваралари, 103 та эвараси, 29 та чевараси бор.

СУРАТДА: Шарофат она ҚУЛМОНОВА неварaю чеваралари билан.

Р.ГАЛИЕВ олган сурат.

Диққат:

"ЭНГ НАМУНАЛИ МАҲАЛЛА ХОТИН-ҚИЗЛАР КОМИССИЯСИ"

РЕСПУБЛИКА КЎРИК-ТАНЛОВИ

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва "Маҳалла" жамғармаси республика бошаруви ва Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси риёсати Ўзбекистон республикаси Президенти ва ҳукуматининг давлат ва жамият қурилишида хотин-қизлар ролини оширишга қаратилган фармон ва қарорларининг моҳиятини кенг тарғиб қилиш, маҳалла бошқаруви тизимида хотин-қизлар ролини янада ошириш, мавқеини кўтариш, оилалар турмуш тарзини яхшилаш, хотин-қизларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги иштирокини кенгайтириш орқали оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилишни кучайтириш, шунингдек, миллий урф-одатларимиз, қадриятларимизнинг маҳалла хотин-қизлари турмуш тарзига кенгроқ сингдирилишини таъминлаш борасидаги мавжуд илғор тажрибани ўрганиш ва кенг тарғиб қилиш мақсадида юртимиздаги маҳаллалар ўртасида "Энг намунали маҳалла хотин-қизлар комиссияси" Республика кўрик танловини ўтказиш тўғрисида қўшма қарор қабул қилди.

3-саҳифада

САЙЛОВ ҲУҚУҚЛАРИНИНГ КАФОЛАТЛАРИ

Мустақиллик шарофати туфайли мамлакатимиз демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш ва адолатли фуқаролик жамиятини шакллантиришдек буюк мақсад сари дадил одимлаётир. Ўтган даврда Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида тан олинди ва юртимизнинг бу мавқеи тобора мустаҳкамланиб бормокда.

Истиқлолнинг илк кунлариданоқ Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида ишлаб чиқилган ва кенг кўламда жорий этишга киришилган машҳур беш тамойилга асосланувчи иқтисодий, маданий-маърифий, ижтимоий-сиёсий соҳалар, умуман, ҳаётимизнинг барча жабҳаларидаги босқичма-босқич ислоҳотлар неъматларидан бугунги кунда халқимиз кенг баҳраманд бўлмоқда. Ана шу ҳаётбахш ўзгаришлар самараларидан нафақат халқимиз баҳра оляпти, балки дунё аҳли бунга гувоҳ бўлиб турибди, ютуқларимизни эътироф этяпти.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, ҳаётнинг ўзи, жамиятни ислоҳ этиш ва янгилашнинг "ўзбекча модели" танлаган йўлимиз ва тамойилларимизнинг тўғри эканини кўрсатмоқда.

Энг муҳими – қисқа фурсатда мамлакатимизда тамомила янги сиёсий тизим шаклланди. Фуқароларимизнинг сиёсий онги ва тафаккурида, дунёқарашида жиддий ўзгаришлар рўй берди. Кишиларимизнинг мустақиллигимизни мустаҳкамлаш борасидаги эзгу ниятлари қатъийлигини кейинги йилларда ўтган улкан ижтимоий-сиёсий тадбирлар — Президентлик ва Олий Мажлис ҳамда маҳаллий кенгашларга бўлган сайловлар, шунингдек, умумхалқ референдуми натижалари яна бир бор тасдиқлади.

Бу йил халқимизнинг ҳуқуқий демократик давлат қуриш, жамиятни демократлаштириш ва янгилаш борасидаги сиёсий ислоҳотларни изчил ривожлантириш ва янада чуқурлаштиришга бўлган хоҳиш-истагини рўёбга чиқариш йўлида навбатдаги муҳим қадам қўйилади – декабрь ойида юртимизда илк бор икки палатали Парламентга ва халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайловлар бўлиб ўтади.

Сайлов жараёнларини оқилона ташкил этиш ва уюшқоқлик билан ўтказиш борасида Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси зиммасига улкан, айни чоғда шарафли вазифалар юкланган. Энг асосий вазифа — эркин демократик сайловни таъминлашдан иборат. Бунда Комиссия ўз фаолиятининг асосий принциплари — қонунийлик, коллегиаллик, ошкоралик, мустақиллик, адолатлиликка қатъий амал қилади.

Шу кунларда Марказий сайлов комиссияси сайловга тайёргарлик ишларини бошлаб юборди.

Июнь ойининг иккинчи ярми ва июлнинг биринчи ҳафтасида Комиссиянинг "Ўзбекистон қонунлари ва 2004 йилда демократик сайлов ўтказиш механизмлари тўғрисида"ги туркум семинарлар режасига мувофиқ Тошкент шаҳрида тегишли давлат ва нодавлат нотижорат ташкилотлар раҳбарлари ва вакиллари иштирокида тўртта семинар-тренинг ўтказилди. Яқин кунларда шундай тадбирларни Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар марказларида ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Сайлов комиссиялари фаолиятини услубий жиҳатдан таъминлаш, сайловларни ташкил этишга оид масалалар юзасидан низомлар, йўриқномалар, тавсиялар лойиҳалари тайёрланмоқда.

2-саҳифада

Велоспорт

ТЕРМА ЖАМОАМИЗ — БИРИНЧИ

Жанубий Кореянинг Сеул шаҳрида велоспортнинг шоссе тури бўйича ўтган халқаро мусобақа — етти босқичдан иборат, умумий узунлиги 950 километр масофага ўтказилган пойгада ҳамюртимиз Руслан Каримов тўртинчи ўринни эгаллади.

Умумжамоа ҳисобида эса 25 жамоа ўртасида Ўзбекистон терма жамоаси биринчи ўринни забт этди.

Mahalla

— Яна нима дейди?
— Қосимжонов финалга чиқибди, — дейди.

Оғир атлетика

АҚШДАН ОЛТИТА МЕДАЛЬ

АҚШнинг Эммитсбург шаҳрида оғир атлетика бўйича талабалар ўртасида ўтган жаҳон чемпионатида юртимиз спорт шарафини ҳимоя қилган Ботир Усмонов ҳамда Маҳмуд Тоғаев олти медални қўлга киритди.

Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси матбуот хизматидан ЎзА мухбирига билдиришларича, Ботир Усмонов даст кўтаришда 150, силтаб кўтаришда 177,5 килограмм натижа кўрсатиб, иккита кумуш медалга сазовор бўлган. Ҳар иккала машқ суммаси бўйича ҳам Ботир иккинчи ўринни эгаллади.

Маҳмуд Тоғаев даст кўтаришда 130 килограмм натижани қайд этиб, бронза медални қўлга киритди. Иқтидорли оғир атлетикачимиз 160 килограммли штангани силтаб кўтариб иккинчи ўринни олди. Икки усул суммаси бўйича унинг кўрсаткичи кумуш медалга лойиқ топилди.

Mahalla

Ўзбекистон Республикаси матбуот ва ахборот Агентлигида 060 рақами билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи:148

Ҳомий: «Матбуот тарқатувчи» ҳиссадорлик жамияти

Таҳририят манзили: Тошкент, Матбуотчилар, 32-уй

Телефонлар:
Қабулхона — 136-53-93
Тел/Факс: — 133-44-25
Масъул котиб: 136-53-75
Хатлар бўлими: 136-57-62

«М.R» — белгиси остида реклама-тижорат мақолалари берилади.

Муассислар: Ўзбекистон «Маҳалла» хайрия жамғармаси республика бошқаруви, «Mahalla» газетаси таҳририятининг меҳнат жамоаси.

АЗИЗ МУШТАРИЙ! ГАЗЕТАМИЗГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА. БУГУН 2004 ЙИЛНИНГ ҚОЛГАН ҚИСМИГА ОБУНА БЎЛИШНИНГ АЙНИ ВАҚТИ. ЭРТАГА ЭСА КЕЧ БЎЛАДИ. ЙИЛНИНГ ҚОЛГАН ҚИСМИДА "MAHALLA"СИЗ ҚОЛМАНГ!

Юртимиз спорти довруғи

ЎЗБЕК ШАХМАТЧИСИ – ФИНАЛДА!

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Тай-брейкнинг биринчи партиясида Рустам Қосимжонов қора доналар билан ўйнади. Юришни В.Топалов бошлаган бўлса-да, устунликни ушлаб қололмади. Ниҳоят, 54-юришда В.Топалов Рустамнинг ғалабасини тан олишга мажбур бўлди.

Биринчи партиядаёқ финал йўлланмасини деярли ўзиники қилиб олган ўзбекистонлик шахматчи иккинчи баҳсда ҳам рақибига ҳеч қандай имконият қолдирмади. В.Топалов устидан 4:2 ҳисобида зафар қучган ҳамюртимиз ўз фаолиятида илк маротаба жаҳон чемпионатининг финалида ўйнаш ҳуқуқини қўлга киритди.

Мутахассисларимизнинг фикрича, Рустам Қосимжоновнинг финалга чиқиши Ўзбекистон шахмати учун катта ютуқдир. У ярим финалда дунёнинг энг кучли шахматчиларидан бирини енгди. Энди жаҳон чемпионлигини қўлга киритиш учун англиялик Майкл Адамсга қарши дона суради. Рустамнинг финалдаги рақиби ҳам жуда кучли шахматчи. У Рустам билан уч маротаба куч синашган. Беллашувларнинг барчаси дуранг натижа билан якунланган.

Мусобақа қоидасига кўра, финал учрашуви олти партиядан иборат бўлади. Финал 13 июлга қадар давом этади. Ўзбекистонлик мухлислар Рустам Қосимжоновнинг жаҳон чемпионатида бош совринга сазовор бўлишидан умидвор. Келинг, буюк шахматчимизга омад тилайлик!

Каратэ

ДУБАЙДА ОЛИНГАН МЕДАЛЛАР

Бирлашган Араб Амирликларининг Дубай шаҳрида каратэ бўйича ташкил этилган Халқаро мастерлар кубоги мусобақасида дунёнинг тўққиз давлатидан келган 200 нафар спортчи ғолиблик учун куч синашди.

Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси матбуот хизматидан ЎзА мухбирига маълум қилишларича, халқаро турнирда муваффақиятли иштирок этган ҳамюртларимиз жами ўн тўртта медални қўлга киритган.

Иқтидорли каратэчиларимиздан Отабек Қосимов иккита, София Каспулатова битта олтин медални қўлга киритди. Нодир Хўжаев биттадан олтин ва бронза, Достон Турғунов иккита кумуш, Жавлон Маҳмудов кумуш ва бронза медаль соҳиби бўлди. Бирваракайига беш каратэчимиз - Рустам Рўзиев, Амирбек Ҳакимов, Жасур Қаюмов, Алижон Аллаёров ҳамда Сулаймон Юсуповнинг чиқишлари бронза медалга лойиқ топилди.

Умумжамоа ҳисобида Ўзбекистон терма жамоаси иккинчи ўринни эгаллади.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ,
ЎзА мухбири

САЙЛОВ ҲУҚУҚЛАРИНИНГ КАФОЛАТЛАРИ

Мустақиллик шарофати туфайли мамлакатимиз демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш ва адолатли фуқаролик жамиятини шакллантиришдек буюк мақсад сари дадил одимлаётир. Ўтган даврда Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида тан олинди ва юртимизнинг бу мавқеи тобора мустаҳкамланиб бормоқда.

(Давоми. Аввали 1-саҳифада.)

Сайловларни молиявий жиҳатдан таъминлаш юзасидан дастлабки ҳисоб-китоб ишлари олиб борилаётир.

Сайловларга тайёргарлик доирасида халқаро андозалар талабларига тўла жавоб берадиган сайловга оид ҳуқуқий асос яратилгани, хусусан, мавжуд қонунларга муҳим ўзгартиш ва қўшимчалар киритилгани, шунингдек, бу борада мутлақо янги қонун ҳужжатлари қабул қилингани айни муддао бўлди, деб ҳисоблаймиз.

Сайловга доир ана шу қонунлар тўпламини чоп этиш билан боғлиқ масалалар ҳал этилди.

Фурсатдан фойдаланиб, ушбу ҳуқуқий асоснинг айрим жиҳатларини шарҳлаб ўтиш фойдадан ҳоли эмас, деган фикрдамиз.

Амалдаги сайлов қонунчилигига мувофиқ сиёсий партиялар ва бевосита фуқаролар Қонунчилик палатаси депутатлигига ўз номзодларини кўрсатиш ҳуқуқига эга.

Сиёсий партия сайловда иштирок этиш учун белгиланган муддатда тегишли ҳужжатларни Марказий сайлов комиссиясига тақдим этади. Марказий сайлов комиссияси тақдим этилган ҳужжатлар асосида беш кунлик муддат ичида сиёсий партиянинг сайловда қатнашишига ижозат бериш тўғрисида қарор қабул қилади. Таъкидлаш жоизки, ҳар бир сиёсий партия унинг сайловда иштирок этишини қўллаб-қувватловчи камида эллик минг сайловчининг имзосини тўплаши зарур.

Ўз галида, сайлаш ҳуқуқига эга бўлган ҳар бир фуқаро ёки фуқаролар гуруҳи депутатликка номзод кўрсатиш учун тегишли сайлов округининг камида 100 нафар сайловчисидан иборат сайловчилар ташаббускор гуруҳини тузиши мумкин.

Қонунчилик палатаси депутатлигига номзодлар Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинганидан кейин беш кунлик муддат ичида тегишли округ сайлов комиссияси рўйхатга олинганлик тўғрисидаги хабарни депутатликка номзод ҳақидаги зарур маълумотларни кўрсатган ҳолда маҳаллий матбуотда эълон қилади.

Сайловолди ташвиқоти депутатликка номзодлар Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган кундан эътиборан бошланади. Ташвиқотнинг сайловчиларга бепул ёки имтиёзли шартларда товарлар бериш, хизматлар кўрсатиш (ахборот хизматлари бундан мустасно), шунингдек пул маблағлари тўлаш билан қўшиб олиб борилиши тақиқланади. Сайлов куни ташвиқот юритишга умуман йўл қўйилмайди.

"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисидаги" Қонуннинг 27-моддаси 2-қисмига мувофиқ депутатликка номзодларга, сиёсий партияларга, мустақил ташаббускор гуруҳларга Марказий сайлов комиссияси томонидан белгиланадиган тартибда оммавий ахборот воситаларидан фойдаланишда тенг ҳуқуқ берилади.

Сайловда иштирок этаётган сиёсий партияларнинг, фуқаролар ташаббускор гуруҳларининг, депутатликка номзодлар ва улар ишончли вакилларининг ҳуқуқлари қонун билан бир хилда ҳимоя қилинади.

Яна бир муҳим масала. Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларда, шунингдек сайлов куни овоз бериш хоналарида ва овозларни санаб чиқишда депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партиялардан, сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан биттадан кузатувчи, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари, бошқа давлатлар, халқаро ташкилотлар ва ҳаракатлардан кузатувчилар қатнашиш ҳуқуқига эга.

"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги Қонуннинг 6-моддаси 7-қисмида кузатувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари мустаҳкамлаб қўйилган.

Давлат сайлов кампанияси билан боғлиқ барча сарф-харажатларни ўз зиммасига олади. Сайлов кампаниясида сиёсий партиялар, корхона, муассаса, ташкилотлар ва фуқаролар ихтиёрий равишда ўз маблағлари билан иштирок этишлари мумкин. Ушбу маблағлар Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан қабул қилиниб, сайловда иштирок этаётган номзодлар учун тенг тақсимланиши таъминланади.

"Сиёсий партияларни молиялаштириш тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ сиёсий партияларнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайловда иштирок этишини молиялаштириш фақат ана шу мақсадлар учун ажратиладиган давлат маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Уларнинг бир депутатликка номзод ҳисобига тўғри келадиган миқдори Марказий сайлов комиссияси томонидан белгиланади.

Шу ўринда сайлов жараёнлари билан боғлиқ айрим масалалар хусусида бирма-бир, қисқача изоҳ бериб ўтиш лозим.

Аввало, **сайловчиларнинг рўйхатлари ҳақида**. Сайлов кунига қадар ёки сайлов куни ўн саккиз ёшга тўладиган, рўйхат тузилаётган вақтда мазкур сайлов участкаси ҳудудида доимий ёки вақтинча истиқомат қилиб келаётган фуқароларнинг фамилиялари сайловчилар рўйхатига киритилади. Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналарда тузилган сайлов участкалари бўйича сайловчиларнинг рўйхатлари мазкур муассасалар раҳбарлари томонидан тақдим этилган маълумотлар асосида тузилади.

Сайлов бюллетени. Сайлов бюллетенига депутатликка номзоднинг фамилияси, исми, отасининг исми алифбо тартибида киритилиб, туғилган йили, партияга мансублиги, эгаллаб турган лавозими ва уни депутатликка номзод этиб кўрсатган сиёсий партия ёки сайловчилар ташаббускор гуруҳи кўрсатилади.

Сайлов бюллетенлари давлат тилида нашр этилади. Округ сайлов комиссиясининг қарорига биноан улар сайлов округининг кўпчилик аҳолиси сўзлашадиган тилларда нашр этилиши ҳам мумкин.

Овоз бериш сайлов куни — 26 декабрда соат 6 дан соат 20 гача ўтказилади. Овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида участка сайлов комиссияси сайловга камида ўн кун қолганида сайловчиларни хабардор қилади. Сайловда сайловчи ўзи қарши овоз бераётган депутатликка номзодларнинг сайлов бюллетенидаги фамилияларини ўчиради. Бузиб қўйилган сайлов бюллетени сайловчининг илтимосига кўра янгиси билан алмаштирилиши мумкин.

Агар сайловда сайловчилар рўйхатига киритилган сайловчиларнинг 33 фоизидан кўпроғи иштирок этган бўлса, сайлов бўлиб ўтган, деб топилади. Овоз беришда иштирок этган сайловчиларнинг ярмидан кўпининг овозини олган депутатликка номзод депутат этиб сайланган деб ҳисобланади. Марказий сайлов комиссияси сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотни ўн кундан кечиктирмай матбуотда эълон қилади.

Парламент юқори палатасини шаклллантиришнинг ўзига хос жиҳатларига ҳам эътиборингизни жалб этмоқчимиз. Сенат аъзоларини сайлаш тартиби тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш, тегишли ҳужжатларни кўриб чиқиш ва сайланган Сенат аъзоларини рўйхатга олиш Марказий сайлов комиссияси зиммасига юклатилган.

Сенат аъзолари сайлови Қонунчилик палатаси депутатлари сайловидан фарқ қилади. Сенат аъзолари Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан тенг миқдорда – олти кишидан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар давлат ҳокимияти вакиллик органлари депутатларининг тегишли қўшма мажлисларида мазкур депутатлар орасидан яширин овоз бериш йўли билан сайланади.

Конституциянинг 77-моддасига биноан Сенатнинг 16 нафар аъзоси Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тайинланади.

Энди вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига бўлажак сайловлар тўғрисида. "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида"ги Қонуннинг 19-моддасига мувофиқ халқ депутатлари тегишли Кенгашларига сайлов кампанияси бошланганлиги амалдаги депутатларнинг ваколат муддати тугашидан камида 3 ой олдин эълон қилинади.

Сайловни ташкил этиш ва ўтказиш учун: халқ депутатлари вилоят Кенгашига сайлов ўтказувчи вилоят сайлов комиссияси; халқ депутатлари туман Кенгашига сайлов ўтказувчи туман сайлов комиссияси; халқ депутатлари шаҳар Кенгашига сайлов ўтказувчи шаҳар сайлов комиссияси; округ сайлов комиссиялари; участка сайлов комиссиялари тузилади.

Депутатлар сайловини ўтказиш учун вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларига депутатлар сайлашда – 60 дан кўп бўлмаган, туман ва шаҳар Кенгашларига депутатлар сайлашда – 30 дан кўп бўлмаган ҳудудий сайлов округлари тузилиши кўзда тутилмоқда.

Округ сайлов комиссияси тегишли вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссияси томонидан тузилади ва сайлов округи ҳудудида "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида"ги Қонуннинг ижросини назорат қилади. Шунингдек, депутатликка номзодни қўллаб-қувватловчи имзо тўплашга оид имзо варақаларини сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг ваколатли вакилларидан қабул қилиб олади. Уларнинг тўғри тўлдирилганлигини текширади. Депутатликка номзодлар сайлов кампаниясида иштирок этишлари учун тенг шароитлар яратилишини таъминлайди ва Қонунда зиммасига юкланган бошқа вазифаларни амалга оширади.

Сайлов участкалари сайловдан камида 60 кун олдин, айрим ҳолларда эса – истисно тариқасида сайловга 5 кун қолганида туман, шаҳар ҳокимликларининг тақдимномасига биноан, ҳарбий қисмларда — ҳарбий қисмлар ёки ҳарбий қўшилмалар командирларининг тақдимномасига биноан — туман, шаҳар сайлов комиссиялари томонидан тузилади.

Участка сайлов комиссияси туман, шаҳар сайлов комиссияси томонидан сайловга камида 40 кун қолганида тузилади. У участка бўйича сайловчиларнинг рўйхатини тузади. Сайловчиларни сайловчилар рўйхати билан таништиради. Аҳолини сайлов куни ва овоз бериш жойи тўғрисида хабардор қилади. Сайлов куни сайлов участкасида овоз беришни ташкил этади. Овозларни ҳисоблаб чиқади ва шу каби бошқа вазифаларни бажаради.

Давлат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш учун керакли бинолар ва жиҳозларни сайлов комиссиялари ихтиёрига текинга бериб туришлари шарт.

Халқ депутатлари вилоят Кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар, бевосита фуқаролар эга.

Халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек бевосита фуқаролар эгадир.

Вилоят Кенгашлари депутатлигига номзодлар сиёсий партияларнинг вилоят органлари томонидан кўрсатилади, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатлигига номзодлар сиёсий партияларнинг тегишли туман, шаҳар органлари томонидан ҳамда фуқаролар йиғинларида (вакиллар йиғилишларида) кўрсатилади.

Ўзбекистон Республикасининг сайлаш ҳуқуқига эга бўлган ҳар бир фуқароси ёки фуқаролар гуруҳи халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши депутатлигига номзод кўрсатиш учун тегишли сайлов округининг камида 50 нафар сайловчисидан иборат сайловчилар ташаббускор гуруҳини тузиши мумкин.

Сайловчилар ташаббускор гуруҳининг ваколатли вакили гуруҳни рўйхатга олишни илтимос қилиб, тегишли вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссиясига ариза билан мурожаат этади.

Вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссияси ўзига тақдим этилган ҳужжатларнинг ушбу Қонун талабларига мувофиқлигини аниқлаб, ҳужжатлар қабул қилинган кундан эътиборан 5 кун ичида сайловчилар ташаббускор гуруҳини рўйхатга олиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Депутатликка номзод кўрсатган сайловчилар ташаббускор гуруҳи округ сайловчилари умумий сонининг камида 8 фоизи миқдорида номзодни қўллаб-қувватловчи имзо тўплаши, бунда имзолаётган фуқаролар миқдори ҳар бир маҳалла, қишлоқ ёки овул бўйича мутаносиб равишда тақсимланган бўлиши шарт.

Сайловчилар фақат битта номзодни қўллаб-қувватлаб бир мартагина имзо қўйишга ҳақлидир. Бунда сайловчи ўз фамилиясини, исмини, отасининг исмини, туғилган йилини, яшаш жойи манзилини, паспортининг серияси ва тартиб рақамини, шунингдек имзо қўйган санани кўрсатади.

Сиёсий партия тегишли органининг, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органининг раҳбари, сайловчилар ташаббускор гуруҳининг ваколатли вакили депутатликка номзодларни рўйхатга олишни илтимос қилиб, тегишли вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссиясига ариза билан мурожаат этади.

Тегишли вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссияси депутатликка номзодлар рўйхатга олинганидан кейин 5 кун ичида депутатликка номзодларнинг рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги хабарни маҳаллий матбуотда эълон қилади.

Сайловолди ташвиқоти депутатликка номзодлар тегишли сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган кундан бошланади. Депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан йиғилишлари ва учрашувлари иш вақтидан бошқа пайтда ўтказилади.

Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши депутатлигига номзод 3 нафарга қадар ишончли вакилга эга бўлиши мумкин.

Овоз бериш, уларни санаб чиқиш, сайлов натижаларини аниқлаш тартиб-қоидалари Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасига сайлов ўтказишдагидан фарқ қилмайди.

Сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотни ва сайланган депутатларнинг рўйхатини тегишли вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссияси сайлов ўтказилган кундан бошлаб кўпи билан 10 кун ичида матбуотда эълон қилади.

Шундай қилиб, мамлакатимизда икки палатали Парламент ҳамда вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига бўлажак сайловларга тайёргарликнинг бугунги даражаси халқимиз сайлов тизими орқали ўзининг сиёсий юксалиши ва ҳаётий муҳим миллий манфаатларини ифодалаши учун барқарор шарт-шароит яратилганлигидан далолат бериб турибди.

Айни чоғда Марказий сайлов комиссияси тегишли органлар орқали сайловчилар сонини аниқлаштирмоқда. 2004 йил 1 январигача бўлган ҳисоб-китоблар бўйича, юртимизда 25 миллиондан ортиқ киши истиқомат қилади. Шулардан қарийб 15 миллион нафари 18 ёшга тўлган ва ундан катта ёшли, яъни сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларимиздир.

Мамлакатимизда аҳоли сонининг ўсиши кўрсаткичидан келиб чиқадиган бўлсак, сайлов кунига қадар бу рақам янада ортиши табиий ҳол. Демак, бўлажак сайловларда ҳамюртларимизнинг жуда катта қисми давлатни бошқаришда бевосита иштирок этиш ва вакиллик демократияси тақозосига кўра ўз хоҳиш-иродасини эмин-эркин ифода этиш имкониятига эга.

Юртбошимиз жамиятни эркинлаштириш сиёсий ислоҳотларимизнинг пойдевори эканини уқтирар экан, эркинлаштиришнинг муҳим йўналишларидан бири сиёсий тафаккур ва одамлар сиёсий онгини ўтган даврнинг қотиб қолган антидемократик ақидаларидан озод қилишдан иборат эканига эътиборимизни қаратганлари ҳаммамизга маълум.

Шундай экан, биз бўлажак сайловлар ташкилий жиҳатдан пухта ва уюшқоқлик асосида, юртимиз равнақи, Ватанимиз хавфсизлиги ва осойишталиги, халқимиз манфаатлари ва фаровонлигини таъминлаш йўлида самарали ўтишида, аввало, ана шу кўпмиллионли ҳамюртларимизнинг фаоллигига ишониб қоламиз.

Қолаверса, бу муҳим ижтимоий-сиёсий тадбирни юксак савияда ўтказишда барча алоқадор давлат ва нодавлат ташкилотлари, хусусан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, "Маҳалла" ва "Нуроний" жамғармалари кўмагига таянамиз.

Зеро, бўлажак сайловларда халқимизнинг доно, оқил, ишчан, ҳалол, тадбиркор ва ташаббускор, бир сўз билан айтганда, ватанпарвар фарзандлари турли вакиллик органларига муносиб равишда сайланишида биз барпо этаётган фуқаролик жамиятининг ана шу муҳим институтлари ва, умуман, кенг жамоатчилигимизнинг фаол иштироки катта аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Бўритош МУСТАФОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг раиси

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари сайлови билан боғлиқ тадбирларни ўтказиш муддатлари

Тадбирларнинг номи	Қонунда белгиланган муддат	Ижро этувчилар
Сайлов кампанияси бошланиши тўғрисида оммавий ахборот воситаларида эълон қилиш (19-модда)	Аввалги чақириқ Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Конституциявий ваколат муддати тугашига кечи билан уч ой қолганида	Марказий сайлов комиссияси
Сайлов округларини тузиш, округлар рўйхатини, уларнинг чегаралари ва сайловчилар сонини кўрсатган ҳолда эълон қилиш (7-модда)	Сайловга кечи билан етмиш беш кун қолганида	Марказий сайлов комиссияси
Округ сайлов комиссияларини тузиш (12-модда)	Сайловга кечи билан етмиш кун қолганида	Марказий сайлов комиссияси
Сайлов участкаларини тузиш (8-модда)	Сайловга камида олтмиш кун қолганида	Тегишли туман, шаҳар ҳокимларининг тақдимномасига биноан округ сайлов комиссиялари томонидан
Участка сайлов комиссияларини тузиш (14-модда)	Сайловга камида қирқ кун қолганида	Округ сайлов комиссиялари
Сайловчиларнинг рўйхатларини тузиш (32-модда)	Участка сайлов комиссиялари тузилган кундан бошлаб	Округ сайлов комиссиялари
Сайловда иштирок этиш учун сиёсий партияларнинг хужжатлар тақдим этишлари (21-модда)	Сайловга кечи билан етмиш кун қолганида	Сиёсий партияларнинг юқори органлари
Сиёсий партияларнинг сайловдаги иштироки тўғрисида Марказий сайлов комиссияси томонидан қарор қабул қилиниши (21-модда)	Сиёсий партия хужжат топширган кундан эътиборан беш кун ичида	Марказий сайлов комиссияси
Сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг ташаббускор гуруҳни рўйхатга олиш учун округ сайлов комиссияларига хужжатлар тақдим этишлари (23-модда)	Сайловга кечи билан етмиш кун қолганида	Сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг ваколатли вакиллари
Сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг хужжатларини кўриб чиқиш ва рўйхатга олиш ёки олмаслик тўғрисида қарор қабул қилиш (23-модда)	Сайловчилар ташаббускор гуруҳидан хужжатлар қабул қилинганидан кейин беш кун ичида	Округ сайлов комиссиялари
Қонунчилик палатаси депутатлигига номзодлар кўрсатиш (22-модда)	Сайловга олтмиш беш кун қолганида бошланади ва сайловга қирқ беш кун қолганида тугайди	Сиёсий партияларнинг юқори органлари, сайловчилар ташаббускор гуруҳлари
Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш учун тақдим этилган хужжатларни кўриб чиқиш ва Қонун талабларига мувофиқлиги тўғрисида хулоса бериш (24-модда)	Хужжатлар қабул қилиб олингандан кейин етти кун ичида	Марказий сайлов комиссияси
Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш учун хужжатлар қабул қилишни тўхтатиш (26-модда)	Номзодларни рўйхатга олиш муддати тугашига етти кун қолганида	Марказий сайлов комиссияси
Қонунчилик палатаси депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш (26-модда)	Сайловга ўттиз беш кун қолганида	Марказий сайлов комиссияси
Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисидаги маълумотни матбуотда элон қилиш (26-модда)	Депутатликка номзод Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинганидан кейин беш кун ичида	Округ сайлов комиссиялари
Сайловолди ташвиқоти (27-модда)	Депутатликка номзод Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган кундан бошлаб сайловга бир кун қолгунча	Депутатликка номзод кўрсатган сиёсий партиялар, сайловчилар ташаббускор гуруҳлари, депутатликка номзодлар
Манфаатдор ташкилотлар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг ўз кузатувчилари тўғрисида округ сайлов комиссиясига маълум қилишлари (6-модда)	Сайловга ўн беш кун қолганида	Манфаатдор ташкилотлар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳлари
Манфаатдор ташкилотлар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларига белгиланган намунадаги мандатни бериш (6-модда)	Манфаатдор ташкилотлар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан ариза олинганидан кейин беш кун ичида	Округ сайлов комиссиялари
Фуқароларни сайловчилар рўйхати билан таништириш (33-модда)	Сайловга ўн беш кун қолганида	Участка сайлов комиссиялари
Сайлов бюллетенларини нашр этиш (35-модда)	Депутатликка номзодлар рўйхатга олинганидан кейин сайловга ўн кун қолганича	Округ сайлов комиссиялари
Участка сайлов комиссияларини сайлов бюллетенлари билан таъминлаш	Сайловга камида уч кун қолганида	Округ сайлов комиссиялари
Овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида сайловчиларни хабардор қилиш (38-модда)	Сайловга ўн кун қолганида	Участка сайлов комиссиялари
Овоз бериш вақти (38-модда)	26 декабрь куни соат 6.00 дан 20.00 гача	Участка сайлов комиссиялари
Қонунчилик палатаси депутатлари сайловининг якунларини эълон қилиш (49-модда)	Сайловдан кейин ўн кун ичида	Марказий сайлов комиссияси
Қонунчилик палатасига сайлов юзасидан такрорий овоз беришни ўтказиш (45-модда)	Сайловдан сўнг икки ҳафта ичида	Округ сайлов комиссиялари
Қонунчилик палатаси депутатлигига такрорий сайловлар ўтказиш (46-модда)	Асосий сайловдан кейин кўпи билан бир ой ичида	Округ сайлов комиссиялари

Тушунчангиз тўғрими?..

ҚИЗИНГИЗ ҲАМ ЎЗИНГИЗ...

Бугунги қизалоқлар келажак оналари, олимаю арбоблари, наслимиз давомчиларидир

...Иккинчи фарзандига ой-куни яқин келинчакни юрак хуружи билан касалхонага келтирдилар. Онанинг ва ҳомиланинг ҳаёти хавф остида. Шифокорлар бир амаллаб она ҳаётини сақлаб қолдилар, гўдак эса нобуд бўлди. Дунё юзини кўриш насиб этмаган жажжи вужудни она қорнидан олибоқ ерга қўйдилар. Бу аянчли воқеанинг сабаби эса худди ана шу мурғак вужуднинг қизалоқ бўлиб яралгани эди.

...Келинчак турмушининг дастлабки кунлариданоқ дам эри, дам қайнонасидан «Ўғил туғасиз! Акс ҳолда...» деган тазйиқларни кўп эшитарди. Ўзи ҳам ҳомилали тўққиз ой умрини Яратгандан ўғил сўраб ўтказди. Сабаби, қайнонаю эрининг важоҳатлари ёмон эди. Бахтигами, бахтига қаршими тўнғичи қиз туғилди. Қайнона бир-икки ой қовоқ уйиб юрдию, лекин эрининг феъли ёмон ўзгарди. «Улфатлари олдида биринчиси ўғил бўлади, деб сўз олгандим. Сени деб тилим қисиқ бўлди» дея хотинига зуғум қилгани-қилган. Қўлидаги чақалоқ олти ойлик бўлар-бўлмас қайнона «Келин, ҳаракатингизни қилинг, ўғил невара кўрмагунимча неваралик бўлдим, деёлмайман. Энди ўғил туғасиз» дея бошлади. Бу гап эрига ҳам маъқул бўлгандек эди. Келинчак қизалоғи она сутига тўймай туриб уни анча эрта кўкракдан чиқарди, бошқоронғулик азобларида тишини-тишига қўйди, чидади. Уч-тўрт ой муддат ўтгач иккинчи ҳомиласи ҳам қиз экани аён бўлди. Келинчакнинг кўзига дунё қоронғу бўлди. Қайнона «Ўзи пуштингиз совуқ экан-да, келин, мен шўрлик ўғил невара кўрмай, ўғлим эса қиз боқишдан боши чиқмай ўтиб кетарканмиз энди» дея «чақди». Эри бу сафар гапни қисқа қилди: «Яна қиз туғадиган бўлсанг, ҳозирданоқ отангникига кетавер. Менга ўғил туғадиган хотин керак!» Қайнона ҳам лом-мим демади. Шу куниёқ эрининг зуғуми остида ота уйига кетишга мажбур бўлди келинчак. Қолган бир-неча ой ота уйи ва келинлик уйи орасидаги борди-келдилару жанжаллар билан ўтди. Бу шафқатсизликлар туфайли кетма-кет ҳомиладорликдан шундоқ ҳам кучсизланган вужудда оғир хасталик илдиз отди...

Бу келинчак тақдири шу каби воқеалардан бири холос. Кетма-кет қизлар дунёга келгани сабабли жанжал-тўполонлар ўчоғига айланган хонадонларни, ҳатто бузилиб кетган оилаларни биламиз. Хўш, нима учун шундай? Нима учун кутилган ўғилнинг ўрнига қиз туғилса, фақат аёл айбдор ҳисобланади? Умуман, оилада ўғил фарзандлар кўп бўлса

обрўлироқ деган тушунчадаги кишилар ўзларининг бу фикрларини нима билан асослайдилар? Синчиклаб суриштирилса, «Нега қиз туғдинг» дея хотинини турли руҳий ва жисмоний азобларга дучор қилувчи эркаклар дунёқараши тор, на шариат, на тиббиёт ва на табиат қонунлари, на жамият ҳаётидан бохабар бўлмаган дардсиз кесакфеъл кишилар бўлиб чиқади. Тўғри, аёл — ожиза, қадимдан шундай ҳисобланади. Лекин аждодларимиз бу сифатни аёлга нисбатан уни камситиш, таҳқирлаш учун эмас, уни авайлаш, эъзозлаш учун қўллаганлар-ку. Айниқса, ўғилталаб оталар кўп ишлатадиган шундай гап бор: «Қиз бола бировнинг хасми, боқиб-боқиб катта қиласану, бировнинг эшигида хизматкор бўлади» дейишади. Хўш, шундай бўлса бундай ҳолатнинг олдини олишга ҳаракат қилинг. Сиз отаси, қизингизни шундай тарбиялаб, касб-ҳунар эгаси қилинг-ки, у нафақат хонадон бекаси, балки яхши мутахассис ҳам бўлсин. Ёки қизингиз бўй етгач «Ҳарна кутулганим» қабилида иш тутмасдан дилбандингизнинг қадрига етадиган, маънавий баркамол оилага узатиш чорасини кўринг. Кўпчилик оталар, ҳатто оналар ҳам аксинча фикрлайдилар: «Қиз бола ўқиб нима қилади, эртага бола боқиб уйда ўтиради». Куёвга нима маъқул келади номаълум. Бизнинг бурчимиз тенгини топиб узатиш холос».

Аввало ўша ўғилталаб эрларга бир нарсани эслатиб қўйиш ўринли — сизнинг дунёга эркак бўлиб туғилишингизга онангиз сабабчи бўлган. Демак, оламга қиз бола бўлиб келган инсон сизни дунёга келтирган. Ҳаёт давомийлиги учун ўғил ва қизлар бирдек зарурку! Айрим эркакларнинг юқоридаги каби хатти-ҳаракатлари Аллоҳнинг яратувчанлик қудратига қарши чиқиш билан тенг эмасми?!

Масалага тиббиёт нуқтаи назаридан ёндошайлик. Замонавий тиббиёт ҳомиланинг қиз ёки ўғил бўлиши кўпчилик ўйлаганидек фақат аёлга эмас, эркакка ҳам боғлиқ, деб ҳисоблайди. Қолаверса, буюк олим аждодимиз Ибн Синонинг тиббиётга оид асарларида ҳам шу ҳақда таъкидланган. Шунингдек, ҳар бир фарзандда унинг жинсидан қатъий назар ота-онанинг табиий улуши тенг бўлади. Демак, биз фақат ўғил фарзандлар авлод давомчиси бўла олади деган фикримизда ноҳақмиз. Демак, қизингиз ҳам ўғлингиз каби авлод давомчиси ҳисобланади. Афсуски, фуқароларимизнинг тиббий маданияти ва билимдонлиги юқори даражада деб ҳозирча мақтана олмаймиз. Ўғил фарзанд кўриш илинжида туғруқлар орасида етарли масофа сақламай фарзандларини ҳам, ўзини ҳам турли хасталикларга гирифтор қилиш табиатнинг энг оддий ва асосий қонуниятларини тушунмаслик холос. Ёки судга ажрашиш учун мурожаат қилган, ажрим сабабини сўраганларида «Хотиним фақат қиз туғади, шунинг учун у билан ажрашаман» дейдиган эркак нақадар аянчли ва нотавон кўринади! У тириклик моҳиятини англаш у ёқда турсин, ўз фарзандлари уволига қолаётганини ҳатто тасаввур ҳам қилолмайди. Қолаверса, ота-она роҳат-фароғатни қизидан кўрадими ёки ўғлидан бу ҳам тақдир иши, яна ўша ота-онанинг тарбияси маҳсули.

Энг муҳими, бугун бутун дунёда аёллар авлод давомчиси, тарбиячиси бўлиш билан бирга масъулиятли вазифаларни муваффақиятли адо этмоқдалар, уларнинг ижтимоий-сиёсий-иқтисодий мавқеи юқорилаб бормоқда. Аёлларнинг жамият тараққиётидаги аҳамиятини оширишга катта эътибор берилаётган мамлакатлар сирасига Ўзбекистонимизни ҳам қўшишга ҳақлимиз. Ҳукуматимиз, Президентимиз диққат-марказида турган бу масала юзасидан қилинаётган амалий ишлар, ислоҳотлар ҳаммамизнинг кўз ўнгимизда. Бу интилишларимиз натижаси ҳам кундан-кунга бўй кўрсатмоқда.

Оилангизнинг янги аъзоси — мурғак қизалоқ яқин келажакда иқтидорли санъаткор, шифокор, мураббий... қилинг-ки, ҳеч бўлмаганда сизга дардкашу меҳрибон дилбанд бўлиши мумкин.

Мавлуда ҚОСИМОВА

Диққат:

"ЭНГ НАМУНАЛИ МАҲАЛЛА ХОТИН-ҚИЗЛАР КОМИССИЯСИ" РЕСПУБЛИКА КЎРИК-ТАНЛОВИ

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Кўрик-танлов жойларда "Маҳалла" жамғармаси вилоят, шаҳар, туман бўлим ва бўлинмалари, Хотин-қизлар қўмиталари ва тегишли хокимликлар ҳамкорлигида тузилган комиссиялар томонидан ўтказилади. Унга кўра, биринчи босқич 2004 йилнинг 15 июлига қадар туман ва шаҳарларда тегишли комиссиялар томонидан ўтказилиб, бунда ҳар бир тумандан биттадан номзод танлаб олинади ва ҚҚР, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳакамлар ҳайъатига тақдим этилади. Иккинчи босқич ҚҚР, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳри ҳакамлар ҳайъати томонидан ўтказилиб, улар туман, шаҳар ҳакамлар ҳайъати томонидан кўрсатилган номзодлар фаолияти билан жойларда танишади ва ўзлари битта номзодни Республика ҳакамлар ҳайъати муҳокамасига 2004 йилнинг 15 августигача тақдим этадилар. Учинчи босқичда кўрик-танлов якуни 2004 йил 1 сентябргача Республика комиссияси томонидан кўриб чиқилгач, ғолиблар аниқланади ва "Маҳалла" жамғармаси Республика бошқаруви ҳамда Республика Хотин-қизлар қўмитаси раёсатларининг қўшма мажлисларида тасдиқланади. Кўрик-танловда қатнашиш учун маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси олиб борган ва олиб бораётган ишлари бўйича қуйидаги йўналишларни ўз ичига олган маълумотнома (компьютерда бир интервалда ёзилган)ни туман, шаҳар ҳакамлар ҳайъатига тақдим этадилар:

1. Маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси фаолияти бўйича тўлиқ маълумот, шу жумладан, "Меҳр ва мурувват йили" дастури бўйича маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари ишлари.
2. Маҳаллаларда кам таъминланган, кўп болали, ёлғиз, ёрдамга муҳтож аёлларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тизимини амалга оширишдаги иштироки.
3. Хотин-қизларнинг саломатлигини муҳофаза қилиш борасида Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йилдаги 242-сонли ва 2003 йилдаги 365-сонли қарорларини амалга татбиқ этиш борасидаги ишлари.
4. Оилавий жанжалларнинг олдини олиш, оилаларда ўзаро тинчлик, тотувликни мустаҳкамлаш борасидаги ишлари, салбий ҳолатларнинг йўқлиги.
5. Маҳалла ҳудудидаги тадбиркор аёллар ишлари ҳақида маълумот.
6. Жиноятчиликнинг ҳар қандай турларига, жумладан, ичиш-чекиш, гиёҳвандликка қарши кескин кураш олиб бориш борасидаги ижобий натижалар;
7. Ёшлар тарбияси борасида "Маҳалла — мактаб — оила ҳамкорлиги" концепциясини ҳаётга татбиқ қилиниши бўйича маҳалладаги ижобий тажриба.
8. Ёшларни турмуш қуришга, оилавий ҳаётга тайёрлашга оид олиб борилаётган ибратли тадбирлар.
9. Тарбияси оғир болалар билан ишлашда суд, прокуратура, адлия ва милиция органлари билан биргаликда олиб борилаётган ишлар, ибратли оилалар ютуқларини оммалаштириш ва барча шу каби бола тарбиясига оид йўналишлар тўғрисида батафсил маълумот.
10. Ёшларни ватан ҳимоясига тайёрлаш мақсадида оналар ўртасида тарғибот-ташвиқот ишларининг қандай йўлга қўйилганлиги.
11. Ёш қизлар ва аёлларни ҳар хил оқимларга киришининг олдини олиш борасидаги самарали тажрибанинг мавжудлиги.

Маълумотларга хотин-қизлар комиссиясининг иш режаси, унинг фаолиятини акс эттирувчи ҳужжатлар, фотолавҳалар, плакатлар, фотоальбом, видеотасмалар ва шу кабиларни илова қилиш мақсадга мувофиқдир.

Маълумотнома тегишли иловалар билан биргаликда муқоваланган ҳолда туман кўрик-танлов ҳайъатига 2004 йил 10 июлгача тақдим этилади.

Маълумотнома маҳалла оқсоқоли ҳамда маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари раиси имзолари ва муҳри билан тасдиқланган бўлиши шарт.

Туман комиссиялари энг намунали деб топилган маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси маълумотномасини ўз қарори билан бирга 2004 йил 1 августгача ҚҚР, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кўрик-танлов комиссияларига юборадилар.

ҚҚР, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар кўрик-танлов комиссиялари тегишли туман (шаҳар) комиссиялари тақдим этган маълумотларни кўриб чиқиб, биринчи ўринни эгаллаган маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси ҳужжатларини, ўз қарори билан бирга Республика кўрик-танлов комиссиясига юборадилар.

Республика кўрик-танлов ҳайъати тақдим этилган маълумотномаларни кўриб чиқиб, ғолибларни аниқлайди ва "Маҳалла" жамғармаси Республика бошқаруви ҳамда Республика Хотин-қизлар қўмитаси раёсатининг қўшма мажлиси тасдиғига киритади.

Республика кўрик-танлови Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги байрамини нишонлаш арафасида якунланади.

Кўрик-танлов ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар таъсис этилади:

Биринчи ўрин учун (битта) — 100 000 сўм, иккинчи ўрин учун (иккита) — 75 000 сўм (ҳар бирига), учинчи ўрин учун (учта) — 50 000 сўм (ҳар бирига).

Олам турфа

ГУГУРТ ҚУТИСИДАН... КЕМА

20 ёшли АҚШ фуқароси Роберто Пирроне гугурт қутиларини бир-бирига елимлаб, машҳур «Титаник» кемасининг моделини йиғди.

Узунлиги 6 метр бўлган бу «кема»ни ясашга Робертонинг 4 йил вақти кетди. Унинг бу ихтироси Монтери-Парк шаҳридаги музейга қўйилган.

МЕН КЕЛДИМ, ЧИРОҚНИ ЁҚИНГ!

Америконинг «Юнайтед текнолэджи» фирмаси муҳандислари одамлар баданига ҳароратни сезиб чироқни ёқиб ўчирадиган мослама яратдилар.

Электрон детектор хонага одам кириши билан дарҳол чироқни ёқади. Хонадан ҳамма кетиб, орадан 15 сония ўтгач, чироқ автомат тарзда ўчади. Нью-Йоркдаги фирмалардан бирига ўрнатилган бу қурилма электр энергияси сарфини 50 фоизга қисқартирган. Лекин уни ўрнатиш қимматга тушади. У орадан уч йил ўтгачгина ўз харажатини қоплайди.

ЧАРЧАСАНГИЗ АТИРГУЛ ҲИДЛАНГ

Токионинг «Касима» қурилиш компанияси эндиликда одамлар ишлайдиган ҳар бир хонага компьютер орқали иқлимни мослаштириб турадиган қурилма ўрнатди.

У вақтга қараб хона ҳарорати ва ҳидини ўзгартириб туради. Жумладан, эрталаб хоналарга лимон дарахтининг муаттар бўйини таратади. Бу ис одамларга тийраклик бағишлайди, демак, ишчилар зўр иштиёқ билан ишлашади. Тушлик пайтида эса улар атиргул ҳидидан баҳраманд бўлишади. Мутахассисларнинг фикрича, атиргул ҳиди чарчоқни қолдиради.

Гулшода ТОШПЎЛАТОВА тайёрлади.

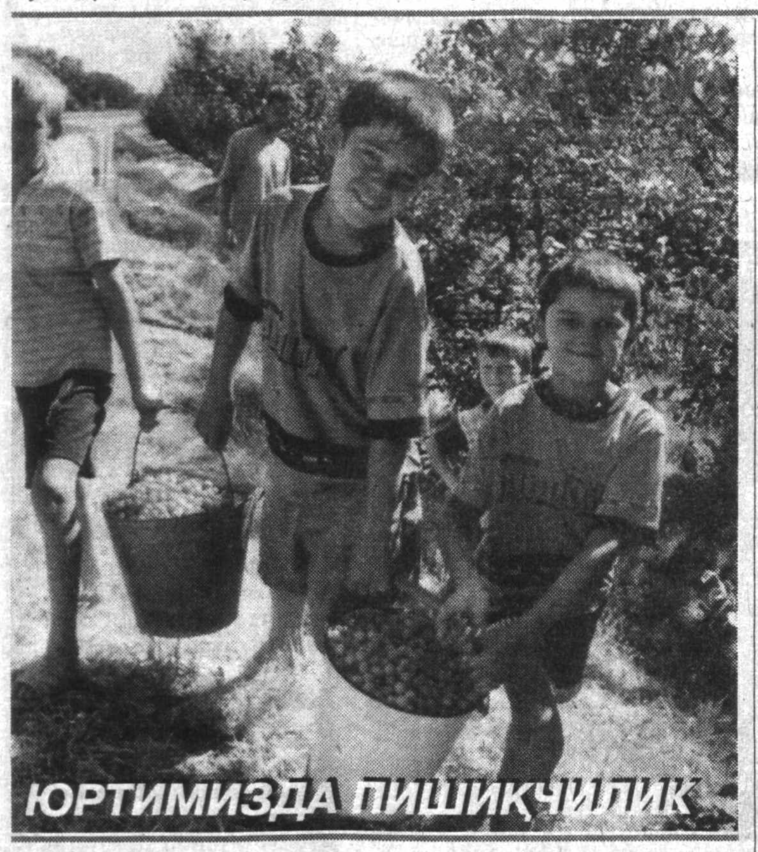

Жиззах вилояти

ҒОЛИБЛАР РЕСПУБЛИКА БОСҚИЧИДА ҚАТНАШАДИЛАР

Жиззах шаҳрининг Олимпиа заҳиралари спорт коллежида "Соғлом оила" спорт мусобақасининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Беллашувларда 13 та шаҳар ва туманларда ғолиб чиққан оилавий спортчилар иштирок этдилар. Биринчи ўринни ўтган йилги мусобақанинг республика босқичида қатнашиб, иккинчи ўринни эгаллаган, Зарбдор тумани Тинчлик маҳалласида яшовчи Исматулла Бўриевлар оиласи эгалладилар. Улар бу йил ҳам мусобақанинг республика босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Шунингдек, иккинчи ўрнига арнасойлик Давидовлар оиласи лойиқ деб топилган бўлса, учинчи ўрин зоминлик Муҳаммедовлар оиласига насиб этди. Ғолибларга қимматбаҳо совринлар, "Фахрий ёрлиқ"лар топширилди.

Спорт танловларини уюшқоқлик билан ўтказишда "Маҳалла" жамғармаси вилоят бўлими, "Камолот" ижтимоий ёшлар ҳаракати вилоят кенгаши, вилоят Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, "Соғлом авлод учун" жамғармаси ҳомийлик қилдилар.

**Пардабой ТОЖИБОЕВ,
"Mahalla" мухбири.**

Сурхондарё вилояти

Эл корига яраётганлар

ПЎДИНАЛИК ФЕРМЕР

у фойданинг қирқ фоизини ободончиликка, саховатпешаликка сарфламоқчи

Аввало, фермер ҳақида икки оғиз сўз. Ашур Пардаев Бойсуннинг Пудина маҳалласидан. Унинг касби муҳандис-механик. Меҳнат фаолияти эса Бойсун ширкат хўжалигида чилангарликдан бошланган. Сўнг таъминотчи муҳандис вазифасида ишлаган. Кейинчалик автосарой мудири ҳам бўлган. Кам эмас, роппа-роса ўн йил Қўрғонча ширкат хўжалигида бош муҳандислик қилган.

Мустақиллик йилларида хўжалик юритишнинг янги усуллари қарор топди. Ашур Пардаев фермер хўжалиги тузишни, мустақил фаолият юритишни мақул кўрди. 1994 йили қишлоқда биринчи бўлиб фермер хўжалиги ташкил этди. Ўғли — Ғулом, аёли — Ҳанифа унинг аъзолари эди. Қишлоқнинг шувоқли участкасидан 25 гектар лалми ердан сабзавот, полиз маҳсулотлари етказиб берди. Боғда қадалган хурмо, бодом, ўрик кўчатлари барқ уриб ўсмоқда, улғаймоқда. Рақамлар фермер хўжалиги анча тараққий этганлигидан шоҳидлик беради. Ишчилар сони ҳам ўн кишига етди. Чорвачилик йўлга қўйилди. Фермадаги қорамоллар сони 10 бошдан, қўй-эчкилар сони эллик бошдан ошди.

Фермер ўтган 2003 йилни сарҳисоб қилди. Харажатга нисбатан даромад бир ярим баробар ўсган. Қарийб ўн беш миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган. Соф фойда кўзда тутилгандан анча ортиқ. Унинг ҳисобидан маҳалладаги кам таъминланган оилаларга 200 минг сўмдан ортиқ моддий ёрдам кўрсатилди. Шаҳар поликлиникасидан бир хона тўлиқ таъмирланди. Бу ишга 200 минг сўмга яқин маблағ сарфланди. Тангимуш маҳалласидаги ички йўлдан бир километрига шағал ётқиздирди. Унга харажат қилган пул 150 минг сўмга етди. Маҳалладаги қишлоқ ҳакимлик пунктини жиҳозлашга катта ёрдам кўрсатилди. Булар пудиналик фермер Ашур Пардаевнинг Обод маҳалла йилида кўрсатган ҳиммати, меҳр-мурувати эди.

У биргина ўтган йили эмас, фермерлик фаолияти лавозимида қишлоқ ободончилигига катта ҳисса қўшиб келмоқда. Пудина қишлоғининг йўли қишда тизза бўйи лой, ёзда тупроққа тўла, чанг бўлиб ётарди. Фермер қишлоқдошларининг илтимосини инобатга олиб, уларни йўл азобидан қутқариш учун тумандаги Автомабил йўллари бошқармаси билан шартнома тузди. Бир ярим километр узунликдаги йўлни текислаш, шағал ётқизиш, асфальт бостиришга икки миллион сўм сарфлади. Қишлоқ марказидан ўтган катта сой аҳолини иккига бўлиб ташлаган эди. Сув кечиб қатнарди одамлар. Ашур Пардаев хайрли ишга қўл урди. Сармоясидан 30 метр узунликдаги кўприк қурулишига 2,5 миллион сўм ажратди. Кўприк маҳаллани бирлаштирди, якдил қилди. Қўшнилар, қариндош-уруғлар орасидаги борди-келдилар осон кечди. Бундан ёшу кекса мамнун, саховатпеша А.Пардаевдан миннатдор.

Фермерларнинг Меҳр-мурувват йилидаги режалари улкан, ниятлари улуғ. Ўтган йилга нисбатан маҳсулот ишлаб чиқаришни 40 фоизга кўпайтирмоқчи. Бунинг учун хўжаликларнинг моддий-техника базаси яратилди. Фермер ўзининг "Т-40", "Т-75" русумли тракторларига, "Газ-52" русумли автомашинасига, ғалла ўриш комбайнига ва бошқа қатор механизмларига эга бўлди. Демак, четдан техника ёллаб ишлатишга ҳожат қолмади. Бў йўлда сарфланадиган маблағ фермернинг ҳамёнида қолди, тежалди. Айни пайтда фермер далаларида ҳаёт қайнайди, иш авж палласида. Тракторчи Мамаражаб Пардаев, сувчи Шойим Ҳасанов, молбоқар Эрали Қурбоновлар тиниб-тинчимайди.

— Бу йил олинадиган соф фойданинг уч миллион сўмини маҳалла ободончилигига, ночор оилаларни ижтимоий муҳофаза қилишга, мустақиллик байрамида тумандаги меҳрибончилик уйи тарбияланувчиларига совғалар тортиқ этишга сарфлаш ниятидаман, — дейди Ашур Пардаев, — бу фойданинг 40 фоизини ташкил этади.

Ашурни ҳамқишлоқлари бир сўзли, танти йигит, дейдилар. Биз ҳам унинг саховатпешалик борасидаги ниятлари амалга ошишига тилакдошмиз.

**Омон ШУКУРОВ,
"Mahalla" мухбири.**

Шу куннинг гапи

ФИРИБГАРДАН ОГОҲ БЎЛИНГ

унинг тузоғи бугун ўқув масканлари атрофига ташлаб қўйилган бўлиши мумкин

...Кимдир Тошкентдек шаҳри азимга келиб ишлаб, бола-чақа боқмоқчи. Яхшигина иш ҳам топилган. Лекин "прописка"си йўқ. Фирибгар "қаҳрамонимиз" учун бу муаммо айни муддао. У дарҳол ўзини поспорт столида ишончли одами, кўпинча ўзи "юрист бўлгани учун" шогирди борлигини айтиб, пулига келишилса, муаммо бир ҳафта ичида ҳал бўлишига "гарантия" беради. Ёки ўқув йили ярмлаб қолган шароитда бўлса ҳам, болангиз институтда шартнома асосида ўқимоқчи бўлса, марҳамат, дейди.

Худди шу ўринда вилоятда яшовчи бир фуқаро ўзини олий таълим вазирлигида ишлайдиган "юрист" деб таништирган "қаҳрамонимиз" бўлмиш устаси фаранг тузоғига тушади.

Дарвоқе, болангиз академик лицейда таҳсил олаяпти. Мақсадингиз уни олий ўқув юртига киритиш. Ундай бўлса вақтни қўлдан бой берманг. 2000 долларни баҳридан кечсангиз болангизни кириш имтиҳонларидан озод қилишга ваъда беради. Қандай қилиб дейсизми? Фирибгар сизга фан асосларидан бўладиган Республика Олимпиадасида биринчи ўринни олиб бермоқчи. Нархини келишасиз албатта.

Ҳа, майли олимпиада ўтиб кетди. Унга улгурмадингиз. Энди тест марказидан ўқув юртига кириш учун имтиҳонларда ишлатиладиган тест саволларидан жавоби белгиланган "калит"ни оласиз, олам гулистон! "Калит"нинг нархи ҳам ... холос.

"Қаҳрамонимиз" изидан кейин пулингизни сўраб югуришдан чарчамасангиз бўлди.

Фирибгарнинг ўқишга киритиш операцияси бир оз тин олгач, у бир муштипар бева хотиннинг укасига оғир жиноят содир этганлиги учун 8 йил жазо муддати белгиланганлигидан воқиф бўлади. Фирибгар жиноятчининг опасидан судьянинг фамилиясини эшитиши биланоқ: "Э,... бу одам менинг собиқ шогирдимку. Сиз билан келишсак, 200 фоиз гарантия билан укангизни чиқариб бераман", дейди. "Хизмат фалонча туради. Ҳозирча ярмини берасиз. Муддат биринчи галда ярмига камайтирилади", дейди. Бу "операция" Президентимизнинг Республикамиз Конституциясининг қабул қилиниши арафасида бошланган эди. Фирибгарнинг ҳаракати билан эмас, Президентимиз томонидан эълон қилинган амнистия муносабати билан жиноятчининг жазо муддати 8 йилдан тўрт ярим йилга қисқартирилади. Қарабсизки, фирибгар ўз сўзи устидан — унинг ибораси билан айтганда, "200 фоиз чиқди"!!

Навбатдаги тузоққа бир меҳнаткаш тадбикор тушади.

Ўғилни хорижга ўқишга юбориш ниятида юрган меҳнаткаш ота ўзини "академик лицей директорининг ўқув ишлари бўйича ўринбосари" деб таништирган "қаҳрамонимиз"нинг ҳовлисида 3,5 сотих ер майдонида лимонария иссиқхонаси қуришга киришиб кетади.

Бу орада "одамларга фақат савоб учун хизмат қиладиган" "тадбиркор" фирибгар лимончининг ўғлини билим масканига келтириб, бугун бир ўқув гуруҳида, иккинчи куни бошқа бир гуруҳда "ўтказиб қўяди". Лекин кунларнинг ўтиб бориши билан боланинг исм-фамилияси на бирон журналда ва на бирон юридик ҳужжатда қайд этилмайди.

Фирибгарлик уммонига шунчалик шўнғиб кетдики, у жиноий йўл билан бойлик orttirishda яна бир ҳамтавоғи билан "иш" олиб борадилар. Улар хорижий тилларни чуқур ўргатишга ихтисослашган академик лицейга кириш имтиҳонларини ўз кучи билан юқори балларга топшириб ўқишга қабул қилинган талабанинг ота-онасидан гўё қизлари унинг ёрдами билангина ўқишга қабул қилинган, деб бир неча бор пул ундирганлар. Ниҳоят тоқати тоқ бўлган талабанинг онаси бундай таҳдид тўғрисида академик лицей раҳбариятига мурожаат қилганидан кейингина бунга барҳам берилади.

Мана навбатдаги ўқув йили ҳам яқинлашиб бормоқда. Табиийки ҳурматли ота-оналар фарзандларини ўрта-махсус касб-ҳунар билим юртларида, олийгоҳларда ўқитиш тараддудида. Демак, фирибгар "қаҳрамонимиз"нинг ҳам фаол фаолият кўрсатиш мавсуми яқинлашмоқда.

Умид қиламизки, ушбу мақола фуқароларимизни фирибгарнинг чангалига тушиб қолмаслик учун огоҳ бўлишга даъват этар.

Турғун ТОШПЎЛАТОВ

Хотира

“ЁД ЭТИНГИЗ ЧУСТИЙНИ ҲАМ...”

Шу кунларда Республикамиз адабий жамоатчилиги, шеърият мухлислари таниқли шоир, “Кўнгил тилаги”, “Садоқат гуллари” каби бир қанча шеърий тўпламларнинг муаллифи Чустий (Набихон Хўжаев) таваллудининг 100 йиллигини нишонламоқда. Марказда, вилоятларда ушбу санага бағишланган қизиқарли йиғинлар ва шеър кечалари бўлиб ўтмоқда.

Чустий ўз шеърлари билан ўтган асрнинг 30 йилларидан танила бошлаган, унинг шеърлари асосида яратилган қўшиқлар нафақат Ўзбекистонда, балки унга туташ бошқа мамлакатларда ҳам янграй бошлаган эди. Уруш даврида эса унинг “Шамшир” (1943 йил) номли шеърий тўплами эълон қилинди.

Эсимда. Уруш бошлаган йили, янглишмасам 5 сенябрда пойтахтимизнинг Муқимий номли театрида ватанпарварлик мавзуига бағишланган катта шеърият кечаси ўтказилган эди. Мен у вақтда мактаб ўқувчиси эдим. Бу йиғинда таниқли ўзбек шоирларидан Ойбек, Мақсуд Шайхзода , Темур Фаттоҳ ва бошқалар қатнашиб, бу шеърият мусобақа-марафонда Чустий бешта шеър ўқиган ва биринчиликни эгаллаган. Уни кеча қатнашчилари, айниқса, ёшлар қайта-қайта минбарга чақиришган эди. Шоир яхши шеър ёзиш билан бирга уни яхши ўқий олмоғи ҳам муҳим эканини мен шунда тушунган эдим.

Чустийнинг шеърий ижоди Собир Абдулла, Ҳабибий, Чархий шеърияти каби кўпроқ мумтоз ўзбек адабиёти асосида, миллий адабий анъаналар замирида шаклланган бўлиб, халққа яқин, унинг ўз мухлислари ва шинавандалари бор эди. Лекин ўша даврларда адабиётшуносликда миллий анъаналар етарли даражада қадрланмаган, камситилган ҳоллар бўлган. Шунинг учун ҳам бу тоифа шоирларимизнинг ижодлари то Мустақиллик давригача ўз баҳосини топа олмади, дейиш мумкин.

Лекин шунга қарамай, бу ижодкорлар фаол ижод қилишда, адабиётимизнинг ўз диллариga яқин шеърий турларида янги-янги асарлар яратишда давом этдилар ва улар ўзларидан бой адабий мерос қолдиришга муваффақ бўлдилар. Уларнинг асарлари ўз вақтида эълон қилинмаган вақтлар ҳам кўп бўлди. Лекин улар, хусусан Чустий бирон кун ҳам ижод қилишдан тўхтамади. Ижодга садоқат билан яшади. Чунки у шеърий истеъдод — илоҳий неъмат эканини, ундан юз ўгириш мумкин эмаслигини чуқур англаган. Ёрга муҳаббат туйғулари унинг шеъриятида халққа, Ватанга садоқат ғоялари билан бирлашиб, гўзал ва чуқур маънолар касб этди.

Чустий ҳақиқий лирик шоир эди. Унинг баъзи шеърлари бир ҳафтадаёқ қўшиқ ҳолида минглаб адабиёт аҳлига етиб борар эди. Хусусан, унинг ишқий ғазаллари, панд-насиҳат руҳида ёзилган шеърлари ҳаётийлиги, дилларга завқу-шавқ улашиши билан қадрли:

Жамолинг қай куни кўрдим, —
танимга янги жон келди.
Мисоли ташна чўлга мавж уриб,
оби равон келди.
Юзинг оинасида жилвогар
бўлди бутун дунё;
Дилим кўзгуси ичра бир
қуёшлик осмон келди...

Унинг баъзи ғазаллари кўп йил олдин ёзилган бўлса-да, бугунги китобхонлар учун ўз тароватини йўқотмаган, дейиш мумкин:

Қиз бўлсин, — унинг
ҳаёси бўлсин.
Эл ичра баланд
баҳоси бўлсин;
Бўлсин ўзин акси
кўз тумори;
Дил садқаси
жонфидоси бўлсин.
Кўрсатсин ўзин
маърифатда.
Олам тўла
мубталоси бўлсин.
Давр атласи хўб
ярашгай, аммо —
Енги, этаги,
ёқоси бўлсин...

Абдуқодир ҲАЙИТМЕТОВ

Шоирнинг шеъриятида юз берган табиий ҳолатлардан яна бири шуки, йиллар ўтиши билан унинг хоҳ ғазаллари бўлсин, хоҳ мухаммаслари, хоҳ мусаддаслари бўлсин, хоҳ тўртликларида мавзулар кўлами кенгайиб, кундалик ҳаётимизнинг, маънавиятимизнинг ранг-баранг қирралари уларда ўзининг кенг ва гўзал ифода ва талқинларини топа бошлаган. Шу билан бирга унинг ҳаёт, инсон, унинг ички дунёси билан боғлиқ томонлари, ўй ва ҳаёллари тасвирда фалсафий теранлик касб этиб, мумтоз шеъриятимизнинг энг яхши анъаналарини ўзида намоён эта бошлаган. “Инсон денг уни” деб номланган шеърида у шундай ёзади:

Юлдузу ою қуёши бўлса, —
осмон денг уни.
Бўлмаса сайёралар, —
сувсиз тегирмон денг уни.
Ёру дўст, эрку адолат
бирла инсоф бўлмаса,
Номи жаннат бўлса ҳам,
даҳшатли зиндон денг уни...

Шу нуқтаи назардан Чустийнинг ҳаёти ва ижоди сўнгида “Қуёш ва Ер”, “Панд-насиҳат гулшани”, “Индамаслар олами” каби сермазмун асарларнинг юзага келиши тасодифий эмас эди. Шоирнинг ҳаёт йўли қанча мураккабликларга эга бўлмасин, биз бугун фахр билан шуни қайд этамизки, у ўз авлодларига муносиб адабий мерос қолдира билди ва бу мерос миллатимиз равнақига хизмат қилмоқда. Бир қанча табаррук масканлар ҳозир унинг номи билан аталмоқда. Асарлари эса янги-янги нашрларда китобхонлар оммасига етиб бормоқда. Чустий эл севган шоир эди ва доим шундай бўлиб қолади.

Кўрик ва якунлар!

ДОРБОЗЛАР БЕЛЛАШГАНДА...

Яқинда Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлиги, вазирликнинг Халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар Республика илмий-услубият маркази, “Ўзбекцирк” Давлат бирлашмаси, Ўзбекистон маданият ходимлари касаба уюшмаларининг Республика марказий қўмитаси, Халқаро “Олтин мерос” хайрия жамғармаси, “Mahalla” газетаси, Андижон вилоят ҳокимлиги Маданият ишлар бошқармаси ҳамда Хонобод шаҳар ҳокимлиги ҳамкорликда Ўзбек миллий дорбозлар гуруҳи анъанавий цирк санъати жамоалари ва ҳаваскор қўғирчоқ театрларининг учинчи Республика кўрик-фестивалини ўтказдилар.

Миллий дорбозлик йўналиши бўйича — биринчи ўрин ўзига хос дорбозлик мактабини яратган, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Юнусали Ғозиев раҳбарлигидаги Андижон вилояти Марҳамат туманидаги “Андижон самоси” миллий халқ дорбозлик жамоасига насиб этди.

Анъанавий цирк санъати жамоалари йўналиши бўйича Тошкент вилояти Янгийўл туманидаги Дарвишали Раҳмонов раҳбарлигидаги “Қалдирғоч” болалар намунали цирк гуруҳи биринчи ўринни эгаллади.

Ҳаваскор қўғирчоқ театрлари йўналиши бўйича — биринчи ўрин Асака тумани Қоратепа қишлоқ Маданият уйи қошидаги халқ қўғирчоқ театри ва Жиззах туман Маданият уйи қошидаги ҳаваскор қўғирчоқ театрларига берилди.

Муҳаммаджон ҚОЗОҚБОЕВ,
Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик марказининг бўлим мудири.

“СУРНАЙ СЕҲРИ”

Урганч шаҳрининг Амир Темур номидаги маданият ва истироҳат боғида Ватанимиз мустақиллигининг 13 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган “Сурнай сеҳри” кўрик-танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Унда вилоятнинг барча шаҳар ва туманларидан келган 12 нафар сурнайчилар беллашдилар. Танлов қатнашчилари ўз устозлари ҳақида сўзлаш, сурнай тарихини пухта билиш, мумтоз ва маросим куйларини маҳорат билан ижро этиш ҳамда саҳна маданиятидан бохабарлик каби мезонлар асосида синовдан ўтдилар.

Қизғин беллашувда Хива шаҳар Алишер Навоий номидаги касб-ҳунар педагогика коллежи ўқитувчиси Қувондиқ Матёқубов биринчи, Шовот маданият уйи ходими Бектурди Воисов ва урганчлик Рўзимат Воисовлар иккинчи, гурланлик Баҳром Абдуллаев учинчи ўринларни эгалладилар.

Ғолибларга “Олтин мерос”, “Маҳалла” хайрия жамғармалари вилоят бўлинмалари, “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят кенгаши ҳамда Маданият ишлари бошқармасининг Фахрий ёрлиқ ва қимматбаҳо совғалари топширилди.

Хоразм сурнайчилик анъаналарининг ноёб дурдоналарини ўзида мужассам этган ғолиблар шу йил август ойида Тошкентда ўтказиладиган “Сурнай сеҳри” фестивалининг якуний босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Ҳамза АБДУЛЛАЕВ

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

ҚЎЙ (21.03-21.04)
Яқин кунларни кўтаринки, ҳатто байрамона кайфиятда ўтказиш учун сизда етарли асослар, сабаблар бор. Янги режалар тузиш нақадар мароқли.

СИГИР(22.04-20.05)
Амал пиллапояларидан юқорилаш учун имкониятлар етарли. Айни кунлар ҳам молиявий, ҳам жиддий масалаларни ҳал этиш учун жуда қулай.

ЭГИЗАКЛАР (22.05-21.06)
Шу пайтгача айрим ишларингизга турли тўсиқлар тўсқинлик қилаётган бўлса, яқин кунларда раҳбариятингиз ёрдами билан ишларингиз битади.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06-22.07)
Майда-чуйда юмушларга ўралашиб қолмай, катта ва жиддий муаммоларни бартараф этишга дадил киришаверинг. Омад сизга ҳамроҳ бўлиши мумкин.

АРСЛОН (23.07-22.08)
Сизда шу кунларда дам олиш учун ҳам, унумли фаолият юритиш учун ҳам имкониятлар етарли даражада мавжуд бўлади. Ҳар ишни вақтини топа билсангиз бўлди.

ПАРИЗОД(23.08-22.09)
Бордию иш жойингизни ўзгартириш юзасидан янги таклифлар қилсалар, ижобий жавоб беришга унчалик ҳам шошилмасликни маслаҳат берамиз.

ТАРОЗИ (23.09-22.10)
Шу кунларда мавқеингиз сиз ўйлагандан анча юқорироқ эканлигига амин бўласиз. Бу ҳолат билан фахрланишга ҳақлисиз.

ЧАЁН (23.10-22.11)
Ғайрат-шижоатингиз жўшгани, меҳнат қилганингиз сайин кайфиятингиз ҳам яхшиланиб бораверади. Ҳатто чарчоқни ҳам ҳис қилмай қоласиз.

ЎҚОТАР (23.11-21.12)
Иш жойингизда турли янгиликлар жорий этишга қарор қилган бўлсангиз, асло чекинманг. Сизнинг қўллаб-қувватловчилар етарли.

ТОҒ ЭЧКИСИ(22.12-19.01)
Касбий иқтидорингиз нақадар юқори даражада эканини намоён этиш пайти келди. Шунга яраша сизни муносиб тақдирлайдилар ҳам.

ҚОВҒА (20.01-18.02)
Оилангизда турли ёқимли ва кутилмаган воқеалар оғушида бўласиз. Иш жойингизда эса ҳаммаси одатдагидек, яъни бироз зерикарли кечади.

БАЛИҚ (19.02-20.03)
Бир текисда келадиган даромад сизда эртанги кунга ишонч уйғотади. Янги режалар тузишда жуда илгарилиб кетманг, имкониятларингиз чегараланган.

Яна ва яна қўшиқ ҳақида. То кор қилмагунча!

ТИНГЛАБ УЯЛСАНГУ, КУЙЛАБ УЯЛМАСАЛАР...

Кўпчилигимиз тонгда уйғонибоқ кунни дилрабо қўшиқ эшитиш билан бошлаш илинжида радио мурватини бураймиз.

Шундай тонглардан бирида «Водий садоси» тўлқинларидан Равшан Комилов ижросида қўшиқ тарала бошлайди:

...Уялмасдан кел ёнимга,
Кўнглингни бир хушлаб қўяй.
Бўйинг етса уйланаман,
Қулоғингдан тишлаб қўяй...

«Тавба, бўйи етмаган қизга кўнглингни бир хушлаб қўяй, дегани нимаси?» деган ўй хаёлимдан кечди ҳамки, (бу айтишув-қўшиқ экан) бу ёғига Шаҳнозабону давом эттирди:

Бунчалар ҳам шўхсиз, ака,
Шўхлигингиз тойдан ўтар.
Қулоғимда зирагим бор,
Тишингизга қаттиқ ботар...

Йигит:

Мард йигитман арслондайин,
Тишлаганим шарт узаман.
Бошқасини ёр айласанг,
Тўйингни ҳам нақд бузаман...

Қиз:

Мен биламан, кўп қизларнинг
Кўнглини хўп хушлагансиз.
Қулоғингга гапим бор, деб
Қулоғини тишлагансиз, – деса,

Равшан Комилов «Қирчиллама ёшга етиб... қирқта гўзал қаламқошга етиб» юришини айтиб кўкрак керади. Сезилиб қолдики, бўйи етмаган қиз ҳам давра кўрган экан, айтишув янада авж олди:

Мен ғунчаман гулбоғдаги,
Тиконим бор, узолмайсиз.
Ҳали-бери бўлмас тўйим
Бўлса ҳам сиз бузолмайсиз.

Йигит энди ўз "қобилияти"ни айтади:

Севги деган ёш танламас,
Кўрдим, ҳали гул-ғунчасан.
Кунда мени кўриб турсанг
Чирой очиб, очиласан...

Қўшиқ авжидаги мана бу тўртлик – йигит сўзи Равшан Комилов томонидан айнан таъсирини кучайтириш учун мусиқа асбоблари жўрлигисиз, алоҳида қироат билан ижро этилади:

Боболардан қолган удум –
Тўртта ёрга рухсат бўлар.
Охиргиси ўзинг бўлгин,
Сенинг билан кўнглим тўлар.

Ана холос! Буниси ҳаммасидан ўтиб тушибди-ку?! Наҳотки, Равшан Комилов деганлари «боболарига рухсат бўлган» замонда яшамаётганини билмаса?!

Масаланинг маънавий жиҳатини, савиясизлигини қўя турайлик, ҳатто бундай қўшиқ ижро этишни қонунга қарши даъват деб баҳолаш ўринли бўлади. Ахир, қонунларимизда кўп хотинлилик учун жавобгарлик белгиланган. Яқинда Европа мамлакатларидан бирида эри хотинини калтаклаши мумкин, дея жар солган «тарғиботчи»ни мамлакат сарҳадларидан чиқариб юбордилар. Чунки, бу даъват қонунга хилоф бўлган ва бутун мамлакат аҳлининг ғазабини қўзғотганди.

Қўшиқ мухлислари сезган бўлсалар, Равшан Комилов кейинги йилларда куйлаётган қўшиқларда хонанданинг ишқий саргузаштлари ҳам анчагина. Хонанда ижросидаги сўнгги қўшиқларидан яна бирида у Фарғонага меҳмонга боргани, у ерда хоразмлик бир гўзални учратиб, уйдаги хотинини ҳам унутгани ҳақида ...куйлайди! Қўшиқнинг авжида у «Ота-онам «Катта ўғлинг ўзингга ўхшайди» дейишади, катта бўлса уни Фарғонаю Хоразмга, юбораман» дея «ният» қилади. Савол туғилади: нима учун? Хоразму Фарғона гўзалларини кўриш учунми, ёки бир пайтлар отасига ёқиб қолган гўзал аёлни ахтариш учунми? Балоғатга етиб-етмаган фарзандга номақбул ибрат кўрсатиш бундан кам бўлмаса керак. Яна бир қўшиқда Равшан Комилов «Онаси ўпмаган бир қиз оламан, отамнинг ёлғизи эрка боламан» деб куйлайди. Тушида «Онаси ўпмаган қиз» висолига етай деганда, уйғониб қараса, унинг юзини силаётган қўллар ўша қизнинг эмас, фарзандиники экан. Бу ерда ҳам ушбу сўзлар мусиқасиз, урғу берилган ҳолда айтилади.

"Озодани севаман" мавзусини давом эттирган иккинчи қўшиқ сўзлари эса жуда бачкана бўлди. Умуман, қўшиқ фильм эмаску, уни "кўпсерияли" қилиб куйласалар?..

Юқоридаги қўшиққа қайтсак. Уни Шаҳнозабону шундай сўзлар билан якунлайди:

Ўтган ишлар ўтиб кетди,
Шўхлигингиз тан оламан.
Энди сизни ранжитмайман,
Сиз истаган ёр бўламан.

Қаранг-га, қўшиқнинг авжида айтилган «боболарнинг удуми»га амал қилишга, яъни тўртинчи хотин бўлишга ҳатто бўйи етмаган қиз ҳам қўшиқ аввалидаги қайсарлигидан қайтиб тезгина кўнди-қўйди. Бўйи етмаган қиз ҳеч бўлмаганда "Тошингизни теринг, аввалги уч хотинингиз билан" деса ҳам кошки эди. Айтиш лозимки, кўплаб хонандалар ижроосида жуфтликда айтилаётган қўшиқларнинг деярли барчаси бир хил сценарийда: қўшиқ аввалида ошиққа қаттиқ эътироз билдириб турган маъшуқа, қўшиқ сўнггида унга ёр бўлишга рози бўлади-қўяди. Қўшиқнинг бошқача якунланишига эркак қўшиқчилар кўнмайдилар чамаси.

Қўшиқчи – ижодкор. Ижод маҳсули эса доимо ҳам муффақиятли бўлавермайди, бу аниқ. Лекин омма эътиборига тақдим этиладиган ҳар қандай санъат асари, ўзининг жанридан қатъий назар, маънавиятсизликка чорламаслиги, одамлар юзидан уят, андиша пардаларини кўтаришга хизмат қилмаслиги шарт.

Равшан Комилов қўшиққа солган «боболаримиздан қолган удум»ларга келсак, аввало бизга бундай удум мерос қолмаган, ўша даврда қолиб кетган. Қолаверса, боболаримизда «тўртта ёрга рухсат»дан ташқари ҳам кўп яхши удумлар бўлган. Устига-устак, боболаримиз «қирқта гўзал қаламқошга» етаман, дея ортиқча ҳаволанишни ўзларига ор санаганлар. Шу гапни бугунги ёшлар ҳам омма ўртасида айтишдан уялади. Боболар руҳини шод этмак истасак, аввало уларнинг олийжаноб хислатларини тўлиқ ўзлаштирсак, ўзбекона турмуш тарзимизга ярашиқли иш бўларди.

Мавлуда ҚОСИМОВА

Тошкент вилояти

ЯНГИ ШИФО МАСКАНИ

Юқори Чирчиқ туманининг Жумабозор қишлоғида ишга туширилган янги қишлоқ врачлик пунктида умумий амалиёт шифокори, акушер-гинеколог, педиатр, хирург, стоматолог, физиотерапия хоналари ҳамда саккиз ўринли кундузги стационар мавжуд. Туманда шу ойда яна иккита ана шундай тиббий муассасани ишга тушириш режалаштирилган.

Л.СУВОНОВ, ЎзА.

Mahalla

— Яна нима дейди?
— Жумабозорда янги шифо маскани ишга тушди, — дейди.

ЭЪЛОНЛАР

Тошкент вилояти Ангрен шаҳар 20-мактаб томонидан 1976 йили Дуватжиева Эдие Абдуллаевна номига берилган 118150 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент вилояти Ангрен шаҳар 30-мактаб томонидан 1992 йили Раимбердиева Муқаддас Эргашевна номига берилган А-003781 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Р.ГАЛИЕВ олган сурат.

Тарих тафсилоти

ЎТМИШ ЙЎЛИДАГИ КАРВОНСАРОЙЛАР

(Давоми. Аввали ўтган сонда)

Карвонсаройлар вазифасига ва жойлашувига қараб икки турда бўлган.

Биринчиси — йўл карвонсаройлари бўлиб, улар асосан минорали истеҳком шаклида бўлиб, карвон ва ундаги молларни ташқи ҳужумдан сақлаб турган ва махсус қўриқчилар ва хизматчилар назоратида бўлган.

Иккинчиси — шаҳар карвонсаройлари бўлиб, улар ўзининг қурилиш услуби, тузилиши, безаги ва жиҳозланиши жиҳатидан йўл карвонсаройларидан анча фарқ қилган бўлиб, мустаҳкам, кўркам ва кўп қулайликларга эга ҳамда савдо-сотиқ маркази, меҳмонхона ва бошқа вазифаларни ҳам ўтаган. Карвонсаройларнинг бир қисми шаҳарга кираверишда, дарвоза ёнида, айримлари эса шаҳар ичида жойлашган. Бу карвонсаройларнинг кўпчилиги одатда хом ғиштдан ёки пахса девордан, айримлари пишиқ ғиштдан қурилган. Уларнинг айримлари кўп ҳўжралик бўлиб, савдогарлар учун бу ерда қулайликлар яратилган, шаҳар ичидаги карвонсаройлар эса икки қаватли бўлиб, биринчи қавати омборхоналардан, иккинчи қавати турар-жой хоналаридан иборат бўлган.

Қадимда юртимиздан чет мамлакатларга юзлаб, минглаб савдо карвонлари турли товарлар билан мунтазам қатнаб турганлиги тарихий манбааларда қайд этилган.

Масалан, 1404 йилнинг июнь ойида Хонбалиғ (ўша замондаги Хитойнинг пойтахти) шаҳридан қарийб 800 туядан ташкил топган савдо карвони Самарқандга келганлигини Испан элчиси Клавихо ўз «Кундалиги»да қайд этган. 1815 йилда Бухородан Оренбургга 5838 туялик 12 та карвон, 1816 йили 17.488 туялик 32 та карвон, 1817 йили 3844 туялик 10 та карвон келгани ҳақида маълумотлар бор. 1820 йил 27 май куни Оренбургга 113 туялик Бухоро карвони, 31 май куни Орск божхонасига 2121 туядан ташкил топган 3 та карвон келгани ва шу йилнинг июль-декабрь ойларида 6155 туядан иборат бўлган 26 та карвон келгани қайд этилган. 1864 йилда Бухородан Россиянинг йирик шаҳарларига 21 минг туяда мол чиқарилган, Бухорога эса 8000 туяда мол олиб келинган.

Тошкент карвонсаройларига 1874 йил давомида Оренбургдан 6465 туяда, Троицкдан 6551 туяда, Петроповловскдан 1725 туяда, Сирдарёдан 8627 туяда, Еттисувдан 1119 туяда, Зарафшон округидан 1832 туяда, Қўқондан 11.638 туяда, Бухородан 727 туяда, Қашқардан 51 туяда, Ғулжадан 18 туяда ҳаммаси бўлиб, йил давомида 38762 туяда, 1473 отда, 1422 аравада савдо карвони келган. Шунингдек, Тошкент карвонсаройларидан Оренбургга 5996 туяда, Троийкга 6175 туяда, Петропавловскга 1492 туяда, Семипалатинскга 536 туяда, Сирдарё вилоятига 7718 туяда, Еттисув вилоятига 1959 туяда, Зарафшон округига 918 туяда, Қўқонга 3550 туяда, Бухорога 143 туяда, Қашқарга 87 туяда ҳаммси бўлиб, 1874 йил давомида 28578 туяда, 1033 отда ва 1512 аравада турли товарлар ортилган савдо карвонлари жўнатилган.

XIX асрнинг охири XX аср бошларига келиб, техника тараққиёти билан темир ва автомобил йўл алоқаси ривожланди. Натижада қатор мамлакатларда карвон савдоси ва карвонсаройларга эҳтиёж камайиб кетган.

Лекин Яқин ва Ўрта Шарқ, Африка, Ҳиндистон, Шарқий Туркистон мамлакатларининг айрим ҳудудларида карвон савдоси ва карвонсаройларга ҳамон эҳтиёж катта.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, "Маҳалла" жамғармаси Республика бошқаруви "Маҳалла зиёси" ўқув-услубий маркази етакчи ходими Асқар МУСОҚУЛОВга қизи **Нуржахон АБДУЛЛАЕВА**нинг бевақт вафоти муносабати билан чуқур тазия изҳор этади.

Mahalla

Бош муҳаррир: ЧОРИ ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:
Аъзам ГАДОЙБОЕВ,
Акмал САИДОВ,
Ниғматилла АБДУЛЛАЕВ,
Бобур АЛИМОВ,
Рустам ҚОСИМОВ,
Расул РАҲМОНОВ
Мавлуда ҚОСИМОВА
(бош муҳаррир ўринбосари),
Бахтиёр РИЗАЕВ,
Шуҳрат РИЗАЕВ,
Беҳбуд ЖУМАЕВ,
Таънаберди ҚУРБОНОВ,
Эркин ҒУЛОМОВ.

Газета таҳририят компьютерларида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди.
А-2, 2 босма тобоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32.

Телефонлар:
Қабулхона — 136-53-93.
Тел/Факс: — 133-44-25.
Масъул котиб: 136-53-75
Хатлар бўлими:
136-57-62.

6538 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-826 Топширилди —
1 2 3 4 5